



ARC

Lech Walesa akkor is a Szolidaritás hőse marad, ha tudjuk róla, hogy ügynök volt a '70-es években – interjú Pawel Ukielskivel

Ez a tartalom archív! A cikkben szereplő információk a megjelenés óta megváltozhattak.



Megjelent: 2016.03.03. 07:00

Szerző: **Tóth Marcell**



A lengyel Nemzeti Emlékezet Intézet elnökhelyettese szerint valódiak a Wałęsa ügynökmúltjára vonatkozó dokumentumok. Az 1999-ben megalakult szervezet nemcsak a múlt iratait gyűjti össze, hanem egyben a kommunista bűnök elkövetőit is felkutatja. Ahogy a Csongrád megyei levéltárban vannak információk a '80-as évek Lengyelországról, úgy lehetnek Szegedre vonatkozó adatok az IPN archívumában.

– Mik a legfőbb feladatai a lengyel Nemzeti Emlékezet Intézetének (IPN)?

– Négy elemből állnak össze az intézmény feladatai. Egyrészt archiválási kötelezettségünk van, 90 folyókilométernyi dokumentummal rendelkezünk, Európa egyik legnagyobb archívuma a miénk. A korábbi rendszerrel való együttműködések alátámasztása, ellenőrzése is feladatunk. Harmadik elemként üldözzük a náci és a kommunista rendszerek alatt elkövetett bűnösöket. Az intézet ezek mellett oktatási és kutatási tevékenységet is végez.

Összefoglalva úgy mondanám: gondoskodunk arról, hogy emlékezzenek az emberek, lehetőséget biztosítunk arra, hogy újból átgondolhassák a történelmet, s egyben vissza akarjuk

SZEGEDMA Lech Walesa akkor is a Szolidaritás hőse marad, ha tudjuk róla, hogy ügynök volt a '70-

POLITIKA KÖZÉLET HÍRZÓNA SZÓRAKOZÁS SPORT KÖZÖSSÉG

hagyatékában az IPN arra talált bizonyítékot, hogy a Szolidaritás vezetője korábban Bolek (magyarul Bolka) néven jelentett az állambiztonsági szerveknek (SB), de az érintett tagadja a vádak. Mire alapozzák Önök az álláspontjukat?

– A történészeknek nem volt kétsége a vádak jogosságáról, évek óta tudják ezt. Két csomagot találtak Kiszczak házában, az egyikben a személyes aktái, a másikban a munkahelyéhez köthető jelentések voltak. A fellelt dokumentumok az 1970 és 1976 között az állambiztonsági igazgatósággal együttműködő Wałęsát mutatják be. Arra nincs bizonyíték, hogy ezt követően együttműködött volna az SB-vel, beleértve azt az időszakot is, amikor a Szolidaritás szakszervezet vezetője volt.



– Ma a magyar közoktatásban egy kommunizmus ellen fellépő hősként jelenik meg Lech Wałęsa, ő az egyetlen lengyel a XX. századból, akinek nevét kötelező ismernie minden érettségizőnek. Kell-e változtatni ezen a képünkön?

– Nagyon komoly vita zajlik az erre adandó válasziról már éve óta, de sajnos még nem sikerült megnyugtatóan rendezni ezt a kérdést. Az IPN hat éve kiadott erről egy kötetet (*Sławomir Cenckiewicz és Piotr Gontarczyk tollából – szerk.*), amely bemutatja Lech Wałęsa és a titkosszolgálat kapcsolatát.

Úgy hiszem, hogy megmarad Lech Wałęsa szerepéről kialakult kép, továbbra is el kell ismerni őt mint a Szolidaritás nagy vezetőjét, s egyben a harmadik Lengyel Köztársaság megalapítóját. A legkérdésesebb időszak a '90-es évek első fele, amikor ő volt a köztársasági elnök, s sokat tett azért, hogy elrejtse a múltjának állambiztonsághoz kötődő részét. Tisztázni kell azonban azt, hogy esetleg használták-e ezen dokumentumokat zsarolási céllal egyes személyek arra, hogy rákényszerítsék Lech Walesát bizonyos lépések megtételére, vagy adott pozíciók betöltésére.

– A Csongrád Megyei Levéltárban találhatóak olyan dokumentumok, amelyben az MSZMP helyi szervei a Lengyelországba látogató szegedi oktatóktól begyűjtött információkat tárgyalják meg. Ezekben az iratokban megjelenik az, hogy a meglátogatott lengyel egyetem oktatói szimpatizálnak a Szolidaritással, szinte mindenki ellenzéki. Hasonló jelentések készülhettek a szegedi egyetemekre látogató lengyel tanárok beszámolóiból?

– Igen, előfordulhatott. Ez különbözőképpen zajlott, nagyban függött attól, hogy milyen beszélgetéseket folytattak a belügyesek az utazást megelőzően az egyetemi oktatókkal. Nagyon sok esetben az útlevéltkiadás feltétele az volt, hogy kötelezték magukat arra, hogy

SZEGEDMA Lech Walesa akkor is a Szolidaritás hőse marad, ha tudjuk róla, hogy ügynök volt a '70-

POLITIKA

KÖZÉLET

HÍRZÓNA

SZÓRAKOZÁS

SPORT

KÖZÖSSÉG



– A '80-as évek egyik jellemző momentuma volt, hogy a Kispolszikkal érkező lengyelek az ottani gazdasági nehézségek miatt külföldön üzletelni próbáltak, Szegeden is a mai Cserepes sori piacot lengyel piacnak nevezték. Ellenőrizték-e a belbiztonsági szervek a Magyarországra igyekvő lengyeleket, esetleg a hazánkba érkezők között is voltak olyanok, akik ügynökként beépültek, s jelentettek lengyel társaikról, vagy a magyar közhangulatról?

– Elképzelhető, hogy voltak közöttük ilyen emberek, hiszen nem volt olyan része a lengyel társadalomnak, amelybe ne épült volna be a belbiztonság. A bővebb válaszhoz azonban szükséges lenne megvizsgálni az érintett dokumentumokat az archívumban, e témakörben nem végeztem kutatásokat.

– Volt-e a lengyel és a magyar belbiztonság között együttműködés? Adtak-e át adatokat egymásnak?

– Valószínűnek tartom, hogy volt egy ilyen együttműködés, hiszen egy közös tömbben volt a Lengyel és a Magyar Népköztársaság, de nem osztottak meg minden adatot, hiszen az SB-nek is dolgoznia kellett valamiből. Azt azonban hangsúlyoznom kell, hogy a Szovjetunió nem nézte jó szemmel, ha a belbiztonsági szervek között az engedélye nélkül kapcsolatok alakultak ki, mert ezek csak Moszkván keresztül, az ottani vezetés jóváhagyásával működhettek.

